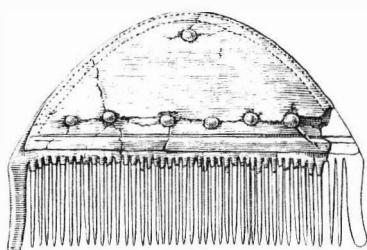

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV ČESKOSLOVENSKÉ AKADEMIE VĚD
V BRNĚ

PŘEHLED VÝZKUMŮ 1969

BRNO 1971

im umliegenden Erdreich abhob, nachdem man die etwa 30 cm mächtige Humusschicht abgeräumt hatte. Rund 15 cm über der Grubensohle lag auf der linken Seite ein Skelett in starkter Hocklage, den Kopf gegen Süden gerichtet. Vor dem Gesicht fand man das Halsbruchstück eines verzierten Gefäßes, in der Aufschüttung der Grube weitere Scherben und Flußmuscheln. Aufgrund der gewonnenen Fundguts kann die Grube mit Körperbestattung dem älteren Abschnitt der Aunjetitzer Kultur zugewiesen werden.

VÝZKUM NITRANSKÉHO POHŘEBIŠTĚ
V HOLEŠOVĚ V ROCE 1969
(okr. Kroměříž)

JAROMÍR ONDRÁČEK, AÚ ČSAV Brno

Šestá výzkumná sezóna v Holešově byla zaměřena na dokončení prací mezi oběma odvodňovacími kanály. Kromě toho byla severozápadně od vedlejšího kanálu vykopána další sonda (40×2 m) a bylo zjištěno, že v této části je nutno počítat s dalšími hroby. Je však zřejmé, že pás hrobů, který ve středu pohřebiště byl až 60 m široký, se začíná zužovat až na šířku 30 m. To zřejmě svědčí, že se i v severozápadní části blížíme ke konci pohřebiště. Celkem byla v roce 1969 odkryta plocha asi 500 m², na které jsme zachytily dalších 50 nitranských hrobů s běžnými nálezy. V jednom hrobě se našla i vlasová ozdoba ze zlatého drátu, která je zatím prvním nálezem ze vzácného kovu. Hroby v této části pohřebiště (při severním okraji) byly na nálezy poměrně chudé a vůbec se zde neobjevila keramika. V zásypech se v několika případech vyskytly i střepy kultury zvoncovitých pohárů, které se sem zřejmě dostaly ze starších rozrušených hrobů.

Celkem bylo zatím prozkoumáno 410 nitranských hrobů a dalších 8, patřících kultuře zvoncovitých pohárů. Zdá se, že v následujícím roce (1970) bude výzkum pohřebiště dokončen.

Die Ausgrabung des Gräberfelds der Nitra-Gruppe in Holešov im Jahre 1969 (Bez. Kroměříž)

In der sechsten Grabungsetappe in Holešov wollten wir die Arbeiten zwischen den beiden Entwässerungsgräben beenden. Darüber hinaus legte man nordwestlich vom Nebenkanal einen weiteren Suchgraben (40×2 m) an und stellte fest, daß auch in diesem Teile mit weiteren Gräbern zu rechnen ist. Offenkundig wurde der Gräberstreifen, der in der Mitte der Nekropole bis 60 m breit war, schmäler und reichte endlich über eine Breite von 30 Meter nicht hinaus, so daß wir uns auch hier, im nordwestlichen Teile offenbar dem Ende der Nekropole nähern. Im Jahre 1969 legten wir insgesamt eine Fläche von 500 m² frei und ersetzten 50 Nitra-Gräber mit der üblichen Grabausstattung. In einem der Gräber fand man Haarschmuck aus Golddraht, bislang der erste Fund aus Edelmetall auf der Nekropole. Die Gräber in diesen Abschnitt des Gräberfeldes waren verhältnismäßig arm an Funden und führten überhaupt keine Keramik. In der Aufschüttung fanden sich einigemal auch Scherben der Glockenbecherkultur, die hierher vermutlich aus älteren zerstörten Gräbern gekommen sein dürften.

Bislang wurden insgesamt 410 Nitra-Gräber und 8 Glockenbechergräber untersucht. Allem Anschein nach wird die Ausgrabung des Holešover Gräberfeldes im nächsten Jahre (1970) beendet werden können.

SÍDLIŠTĚ VĚTEROVSKÉHO TYPU U SEDLECE
(okr. Břeclav)

IVAN PEŠKAŘ, AÚ ČSAV Brno

Asi 2km východně od obce Sedlec na jižní Moravě se nad severním břehem rybníka Nesyt zvedá návrší „Štambery“ s rozlehlým vinohradem. Při úpravě půdy k rozšíření vinice byla na svazích a zvláště na hřbetě návrší rozrušena pravěká kulturní vrstva a místy i jámy s popelovitě šedým zásypem, v němž se objevovaly zvířecí kosti, kousky mazanice a zlomky nádob. V materiálu, získaném povrchovým sběrem, byly nejvýrazněji zastoupeny střepy keramiky věterovského typu.

Eine Věterover Siedlung bei Sedlec (Bez. Břeclav). Im Frühjahr 1969 störte man bei der Geländeherrichtung zur Erweiterung des Weinbergs in der Flur „Štambery“ etwa 2 km östlich der

Gemeinde Sedlec in Südmähren eine Kulturschicht und Gruben, aus deren Inhalt durch Lese funde Tierknochen, Lehm bewurf brocken und Gefäßscherben gewonnen wurden. Die Keramik gehörte größtenteils dem Věteřov-Typus an.

VĚTEŘOVSKÁ JÁMA S LIDSKOU KOSTROU V ÚJEZDĚ U BRNA

(okr. Brno-venkov)

ČENĚK STAŇA, AÚ ČSAV Brno

V srpnu 1969 při výkopu jámy na vodní nádrž v domě č. 707 v Újezdě u Brna, okr. Brno-venkov, byla zachycena sídlištění jáma. Podle zachovaných zbytků půdorysu a profilu lze soudit, že měla tvar komolého kuželeta. Sytě černý zásyp byl promíšen kusy žlutky, do níž byla spodní část jámy zaříznuta. Při dně jámy, v její východní části, ležela v nenormální poloze lidská kostra, patrně ženy. Košti, jež jsem ještě viděl v původní poloze, svědčily, že ležela na zádech, hlavou k západu, paže měla vzpaženy zevnitř, nohy zvednuty k ramenům. Kromě kostry se podařilo z obsahu jámy zahránit několik kousků mazanice, uhlíky a nevelký počet střepů. Typičtější představují dva okrajové zlomky široké mísy s mělkým žlábkem pod vyhnutým okrajem (inv. č. 1144-1 a 2/69) a střep z těla tenkostěnné amforky, jejíž hrdlo bylo výrazně odděleno od břicha (inv. č. 1144-3/69). Tyto nálezy dovolují zařadit jámu do věteřovské kultury.

Z rozrušených vrstev mimo věteřovskou jámu byl získán menší slovanský střep, zdobený širokými rýhami (inv. č. 1144-15/69).

Eine Věteřov-Grube mit menschlichem Skelett in Újezd bei Brno (Bez. Brno-venkov). Bei der Ausschachtung der Grube für ein Wasserbecken auf dem Grundstück des Hauses Nr. 707 in Újezd bei Brno, Bez. Brno-venkov, störte man eine Siedlungsgrube von Kegelstumpfform. Auf der Grubensohle entdeckte man ein vollkommenes menschliches Skelett, vermutlich von einer Frau in ganz ungewöhnlicher Lage: die Arme nach vorn gestreckt und die Beine zur Schulter erhoben. Die Grube lieferte Keramikscherben, die der Věteřov-Kultur zugesprochen werden konnten.

ANTROPOLOGICKÝ POSUDEK O KOSTŘE, NALEZENÉ VE VĚTEŘOVSKÉ JÁMĚ V ÚJEZDĚ U BRNA

MILAN STLOUKAL, Národní museum, Praha

K antropologickému rozboru byla dodána mírně poškozená kostra dospělého člověka. Z lebky bylo možno rekonstruovat větší část mozkovny, base a obličeje jsou rozbité. Mozkovna je gracilní a má zcela otevřené všechny švy. Čelo je strmé, s výraznými čelními hruby, kořen nosu zcela mělký, z horního okraje levé očnice je zachována jen část, ale ta je výrazně ostrá. Oba bradavkové výběžky jsou malé, šupina týlní kosti je hladká, bez jakéhokoli patrného reliéfu na lamina externa. Ve zlomcích obou čelistí je trvalý chrup středně obroušen, jsou patrný odkryté okrsky tmavší zuboviny (abruse 2. stupně). Zachované zuby jsou bez kazů a čelisti bez intravitálních ztrát.

Metricky lze na mozkovně zjišťovat pouze délku (177 mm) a šířku (133 mm), z nichž pak vyhází délkošírkový index lebky v hodnotě 75,2, ležící tedy prakticky na hranici dolichokranie a mesokranie.

Postkraniální skelet je celkově rovněž gracilní, na většině dlouhých kostí jsou dosud jasně patrné rýhy po epifysárních liniích, hřebeny na kyčelních kostech dosud nepřirostly. Pánev je výrazně ženského tvaru, os pubis je dlouhá, je vytvořen výrazný sulcus praearicularis, pecten ossis pubis vybíhá nahoru v ostrou hranu, spina ischiadica má tvar hrotu. Na křížové kosti je vytvořena úplná lumbalisace 1. křížového obratle, při čemž je na tomto obratli úplná a mírně asymetrická spina bifida.

Metricky je možno posoudit jen některé z dlouhých kostí, obě kosti ramenní (291 a 296), obě kosti vřetenní (237 a 236 mm), levou kost stehenní (430 mm) a levou kost holenní (351 mm). Na základě těchto měr bylo možno odhadnout výšku postavy asi na 158 až 159 cm, tedy nadstřední.

Ve věteřovské jámě v Újezdě u Brna byly tedy uloženy pozůstatky mladé ženy, zemřelé asi ve věku mezi 20 až 25 lety.

PŘEHLED VÝZKUMŮ 1969

Vydává: Archeologický ústav ČSAV v Brně, sady Osvobození 17/19

Odpovědný redaktor: Prof. dr. Josef Poulik, DrSc.

Redaktoři: Dr. A. Medunová, dr. J. Meduna, dr. J. Řihovský

Překlady: H. Plátková, dr. R. Tichý

Kresby: Doc. dr. B. Klíma, B. Ludikovská, R. Skopal

Na titulní obálce: Kostěný hřeben z doby římské z Mořic (okr. Prostějov)

Tiskem: Grafia, n. p., Brno, provozovna 04, Gottwaldova 21

Vydáno jako rukopis — 450 kusů — neprodleně